

Kutatásunk eredményekét megállapítható, hogy a Közép-Tisza-vidéken megtaláltuk a legészakibb Körös-települést, melyből mindössze egy nagy gödröt és egy vele azonos tájolású házra utaló, intenzív járósínt tudunk feltárni. Nagy biztonsággal kijelenthetjük, hogy a település teljes egészét feltártuk, azaz a település kizárólag egyetlen házból állt. A telep a Körös-kultúra késői fázisára keltezhető. Négy temetkezés rendelhető biztosan a telephez, egy magányos koponya és további szórványos embercsontok kora egyelőre még bizonytalan. Az előkerült leletanyagban a kerámia dominál, de jelentős mennyiségű kagylót is gyűjtöttünk. Előkerültek jellegzetes szobrok, szobortöredékek és pattintott kőeszközök is. A több, mint 800 iszapolási mintában magvak is előfordultak.

DOMBORÓCZKI LÁSZLÓ

393. Tolnanémedi határa

(Tolna megye) Ő, Ró, Á, Kö

Gyánti-földek: 2003. április 12-én meglátogattuk az általam eddig kétszer bejárt középkori Gyánt helyét, Tolnanémedi D-i házsorától néhány száz méterre DNy-ra, a Kapos NyÉNy-i oldalát kísérő szántott, száraz dombháton.

A település nyomai a Tolnanémediről Pincehelyre tartó földesút második bevágásának vonalában kezdődnek és húzódnak DNy felé, központja a 110 m-es szintvonallal határolt kiemelkedésen helyezkedik el; 2000. január végén és március elején itt sikerült azonosítani egy középkori templomépület és temetője helyét. Az akkor mintegy 5 m hosszan kiszántott, nagyméretű kövekkel is jelzett objektumot most hosszas keresés után sem sikerült megtalálni a száraz felszínen. A lelőhely a mélyút negyedik bevágódásáig elhúzódik az út és a folyó közti szántásban, a faluhatár előtt nem sokkal tűnnek el felszíni nyomai. A Kapos felé hosszú szakaszon meredeken lejtő dombnak csak tetejét és oldalát lakták a középkorban, a fekete öntéstalajjal borított folyómenti síkon nem található leletanyag. A földesút É-i oldalára csak helyenként nyúlik át a lelőhely, leghosszabban a Pincehely–Tolnanémedi közti határvonalhoz legközelebb eső, a dűlőúttal átvágott kiemelkedésen találtunk főként Árpád-kori leletanyagot.

A környék viszonylatában kiemelkedő mennyiségű és minőségű leletanyag ismét tartalmaz néhány ritkaságot, pl. egy bekarcolt hullámvonallal díszített peremű tál (mécset?) töredékét.

Alji-dűlő/Úrbéres-földek II.: A korábban több említésből is ismert templomhelyet sikerült ez alkalommal beazonosítanunk. A Tolnanémedi É-i házsorától a kendergyár felé vezető, hosszan a dombok közé mélyedő kövesúttól Ny-ra, a Kapos felé jelezte a templomhelyet már Kiss István 1938-ban dűlőnév nélkül. Majd 1962-ben Torma István azonosította a középkori falu helyét, a templom megtalálása nélkül, Úrbéres-dűlő II. néven (ez a dűlő valójában inkább a vasútállomástól K-re fekvő területre vonatkozik; a falu- és templomhelyet a Tol-

na megye földrajzi nevei c. kötet Alji-dűlő néven, téglával és cserepekkel borított területként ismeri). Néhány éve Ódor János Gábor végzett leletmentést a falu területén (Koma-sziget név alatt).

Az É–D irányú úttól K-re hasonló irányban a Kapos mentén húzódó, az ártérből meredeken kiemelkedő dombvonulat Ny-i, lejtős oldalán és tetején kb. 300 m hosszan kevesebb őskori, több római kori, valamint legnagyobb mennyiségben és sűrűségben középkori cserepeket gyűjtöttünk. Nagy területen figyeltünk meg apró és közepes méretű, téglá- és kőtöredékeket. Az építési törmelék egyértelműen a part szélén, egy kb. 20×10 m-es ÉK–DNy irányú foltban sűrűsödik, amelyben néhány elszórt emberi csonttöredéket is találtunk. A római cserepek részben fedik a középkori falut, azonban K-en majdnem az útig húzódnak.

K. NÉMETH ANDRÁS

394. Tornyiszentmiklós, Külső Pálka-dűlő

(Somogy megye) R

A lelőhelyen 2000 őszén próbaásatást végzett P. Barna Judit. Korábban középkori edénytöredékeket találtunk terepbejárásakor, a szondázó ásatás viszont negatívnak bizonyult.

A kivitelező vállalat 2003. március 24–25. között elkezdte a humusztalajt a területen anélkül, hogy erről értesítette volna a múzeumot. Korábban a munkakezdést március 31-re jelezte a kivitelező. 2003. április 2-án a 16+900 és 16+700 kilométerszelvény között néhány objektum foltja világosan látszott a legyalult felületen.

2003. április 7–11. között elvégeztük a leletmentést, az átvizsgált terület nagysága összesen mintegy 1600 m², és ez a rész a 2000. novemberi próbaásatással párhuzamosan, attól D-re húzódik. Összesen 4 objektumot sikerült megfigyelnünk az átvizsgált terület K-i felén. Az objektumokat a humusztalajkor és a tömörítéskor erősen megbolygatták, így csupán sejteni lehet az objektumok egykori kiterjedését és rendeltetését. Az 1. sz. objektum minden valószínűség szerint tűzhely, míg a 2. sz. objektum cölöplyuk nyoma lehetett. Az innen előkerült néhány kerámiatöredék teljesen jellegtelen, feltehetően a rézkorra keltezhető.

Munkatárs: Tokai Zita Mária.

HORVÁTH LÁSZLÓ

395. Törökbálint, Dulácska

(Pest megye) U

A részletes tanulmányt lásd a 27. oldalon!

BENCZE ZOLTÁN

396. Törökbálint, Tópark

(Pest megye) B, V

A Tóparkon 2003-ban két cég területén folyt földmunka. Az MRT 7. k. 36/1 lelőhely nyugati részén, a 3301/